

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 309/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júna 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Lukáš Labaš, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Csp 134/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania, sťažnostná argumentácia a vyjadrenie Okresného súdu Košice I

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Csp 134/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v napadnutom konaní v právnom postavení žalobkyne domáha proti obchodnej spoločnosti Allianz poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO 00 151 700, zaplataenia poisťného plnenia v sume 5 386,50 €.

3. Sťažovateľka uvádza, že napadnuté konanie sa začalo 28. októbra 2016 a s poukazom na podrobný chronologický prehľad vykonaných úkonov zdôrazňuje, že napadnuté konanie je zdĺhavé, nehospodárne a neefektívne. So sťažnosťou na prietahy v konaní sa obrátila 31. októbra 2019 aj na predsedu okresného súdu, ktorý v oznámení o výsledku prešetrenia sťažnosti z 5. decembra 2019 konštatoval prietah spôsobený okresným súdom v období od 18. júna 2019 do 3. decembra 2019. Napriek prijatým opatreniam predsedu okresného súdu však nebol okresným súdom od 18. júna 2019 do 13. januára 2020 vykonaný žiadny úkon.

4. Sťažovateľka okresnému súdu vytýka, že od podania žaloby plynulo nekoná, pričom prietahy sú podľa jej názoru spôsobené jednak nečinnosťou okresného súdu,

ako aj jeho nesprávnym, resp. neefektívnym postupom. Sťažovateľka nepovažuje vec za skutkovo a právne zložitú a poukazuje na to, že neprimeraná dĺžka napadnutého konania má negatívny vplyv na jej psychický a fyzický stav.

5. Na základe uvedeného sa sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti domáha, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti vo svojom náleze vyslovil:

„I. Základné právo sťažovateľky na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR, základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Košice I v konaní pod sp. zn. 39Csp/134/2016 bolo porušené.

II. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 39Csp/134/2016 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

III. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000,00 EUR, ktoré je Okresný súd Košice I povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu vyplatiť sťažovateľke na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

IV. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 433,48 € do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu IBAN: [REDAKOVANÉ], vedený v [REDAKOVANÉ]“

6. V rámci prípravnej fázy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti považoval ústavný súd za vhodné vyžiadať si vyjadrenie okresného súdu k obsahu ústavnej sťažnosti. Vo vyjadrení okresného súdu sp. zn. 1 SprV 334/2020 z 10. júna 2020, ktoré bolo ústavnému súdu doručené v rovnaký deň, predseda okresného súdu okrem chronologického prehľadu jednotlivých procesných úkonov uviedol, že *„súd vo veci koná plynule, efektívne a sústredene a jeho postupom nedochádza k zbytočným prietahom v konaní. Právna stránka veci, žaloba na zaplatenie poisťného plnenia titulom úrazového deja, nie je dôvodom, že vec doposiaľ nie je právoplatne skončená. Naopak faktická zložitost' konania má značný vplyv na jeho doterajší priebeh. Vo veci strany sporu predložili množstvo podaní a následných vyjadrení, lekárske posudky a znalecký posudok. Dokazovanie poškodenia zdravia*

a trvalých následkov žalobkyne je značne komplikované a žalovaná všetky posudky rozporuje a navrhuje ďalšie znalecké dokazovanie.“

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

16. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014) judikoval, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch, resp. ak argumenty sťažovateľa nepreukázali v čase podania ústavnej sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, III. ÚS 720/2016).

17. Už uvedené závery je podľa názoru ústavného súdu potrebné vzťahnúť aj na prejednávajúcu vec sťažovateľky. Po zhodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania ústavný súd uznáva, že v postupe okresného súdu sa vyskytli obdobia nečinnosti, a to konkrétne hneď na začiatku napadnutého konania, keď okresný súd nariadil prvé pojednávanie vo veci takmer po viac ako jednom roku od podania žaloby (23. januára 2018), hoci všetky vyjadrenia strán sporu mal k dispozícii už v júni 2017; nemožno však ignorovať ani skutočnosť, že sťažovateľka po čiastočnom späťvzati žaloby 19. júna 2017 a doručení návrhu na vykonanie dôkazov 21. júna 2017 špecifikovala svoj nárok 16. apríla 2018. Následne okresný súd potreboval viac ako deväť mesiacov na vydanie uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania (uznesenie sp. zn. 39 Csp 134/2016 z 30. marca 2020, pozn. ústavného súdu). Nečinnosť v období od 18. júna 2019 pritom potvrdil aj samotný predseda okresného súdu v odpovedi zo 4. decembra 2019, ktorým vybavil sťažnosť sťažovateľky na prietahy v konaní. Ústavný súd však konštatuje, že okrem týchto vytykaných skôr ojedinelých období nečinnosti okresný súd postupoval v napadnutom konaní v zásade plynulo, pojednávania vo veci nariadil v krátkych pravidelných a z ústavného hľadiska akceptovateľných časových intervaloch. Zohľadňujúc všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd aj vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania (tri a pol

roka) nevzhliadol v danom prípade okolnosti, ktoré by odôvodňovali prijať záver o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

18. Sťažovateľkou namietané priet'ahy v napadnutom konaní podľa názoru ústavného súdu nedosiahli takú intenzitu, aby po prijatí ústavnej sťažnosti bolo možné doterajšiu dĺžku namietaného konania jednoznačne kvalifikovať ako neprimeranú a ústavne neakceptovateľnú. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. III. ÚS 199/02, I. ÚS 57/01). Znamená to teda, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03).

19. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Ústavný súd súčasne pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto v prípade, ak by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k neospravedliteľným priet'ahom, sťažovateľka sa môže po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí opätovne obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími požiadavkami sťažovateľky obsiahnutými v jej petite (bod 5).

22. V závere ústavný súd v záujme zabezpečenia plynulosti napadnutého konania zdôrazňuje, že okresný súd bude povinný v ďalšom priebehu konania naďalej striktné postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku [(ďalej len „CSP“), § 470 ods. 1 CSP] a konať v súlade s čl. 17 CSP, t. j. so zásadou hospodárnosti konania a procesnej ekonómie s využitím prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany

a sudcovskej koncentrácii (čl. 6, § 149 – § 154 CSP), a to s ohľadom na § 470 ods. 2 druhú vetu CSP. Taktiež ústavný súd dáva okresnému súdu do pozornosti § 183 CSP, v zmysle ktorého je pojednávanie možné odročiť len z dôležitých dôvodov a na konkrétny termín, čo znamená, že podľa novej právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je odročovanie na neurčito zo zákona prakticky vylúčené. Rovnako ústavný súd považuje za potrebné dať do pozornosti § 206 až § 210 CSP, keď znalecké dokazovanie a ustanovenie znalca je na mieste iba vtedy, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje zadováženie odborného vyjadrenia. Zároveň ústavný súd dáva do pozornosti, že dokazovanie sa vykonáva len na návrh strany sporu. Ak sa už súd rozhodne pre nariadenie znaleckého dokazovania a ustanovenie znalca, je povinný využiť všetky prostriedky na zabezpečenie včasného vyhotovenia znaleckého posudku, a to s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02) a judikatúru ESĽP (rozsudok ESĽP vo veci Capuano v. Taliansko z 25. 6. 1987, sťažnosť č. 9381/81, bod 32, rozsudok ESĽP vo veci Jurica v. Chorvátsko z 2. 5. 2017, sťažnosť č. 30376/13, bod 78), v zmysle ktorej je za priet'ahy spôsobené ustanoveným znalcom zodpovedný konajúci súd. Okrem toho odstraňovanie rozporov v znaleckých posudkoch je najúčelnejšie i najhospodárnejšie odstraňovať výsluchom znalca a jeho konfrontáciou so sporovou stranou, ktorá závery posudku namieta (čo sa týka aj súkromných znaleckých posudkov), a nie nariad'ovaním ďalšieho znaleckého dokazovania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu